

§ 60

**Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto arviointikertomuksesta
2013**

HEL 2014-004186 T 00 03 00

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksen kohdista 2.2, 3.2 ja 4.1.2-3 seuraavan lausunnon:

Arviointikertomuksessa käsitellään sitovien toiminnallisten tavoitteiden seurannan ja dokumentoinnin puutteita (2.2)

Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksessa on käytössä Elis-toiminnanohjausjärjestelmä, johon vietyjen tietojen perusteella kootaan ja seurataan kaikkia suoritettavia tavoitteita. Tarkastuslautakunta kirjoittaa, että arvioinnissa saatujen tietojen mukaan vuoden 2013 suoritettuja ei saatu luotettavasti suoraan järjestelmästä.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että vaikka suoritettuja ei saada luotettavasti järjestelmästä, saadaan ne silti tuotettua luotettavasti. Kulttuurikeskuksen suoritettuja keräävä Elis-järjestelmä on käytössä yhdeksässä toimipisteessä.

On kuitenkin oikeutettua huomauttaa, että hankittu tietojärjestelmä ei suoriudu kaikista sille suunnitelluista tehtävistä. Asiaan on puututtu sekä järjestelmää kehittämällä että sen käyttäjiä kouluttamalla. Syy tarkastuslautakunnan toteamaan puutteeseen on pääosin käyttäjissä.

Talousarvioraamin ohjausvaikutus ja sitovien taloudellisten tavoitteiden sitovuus (3.2)

Tarkastuslautakunta toteaa huolestumisensa siitä, että valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet eivät aina täyty. Tarkastuslautakunta toteaa kuitenkin aivan oikein, että kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen, kaupunginmuseon ja nuorisoasiainkeskuksen osalta määrärahojen ylittyminen selittyi pääosin sillä, että ulkopuolinen rahoitus oli talousarviossa ennakoitua suurempaa. Ulkopuolisen rahoituksen tulojen käyttö yleensä edellyttää projektihenkilöstön palkkaamista tai muita kuluja, jolloin ulkopuoliset hankerahat, tuet ja avustukset aiheuttavat määrärahan ylittymisen bruttobudjetoidulla virastolla.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että sekä kulttuurikeskuksen että kaupunginkirjaston osalta ulkopuolisen rahoituksen saaminen on ensiarvoisen tärkeää jatkossakin. Vakituinen henkilöstö voimin ja

käyttötalouden määrärahoilla toteutetaan viraston perustehtävän suorittaminen budjettiraamin sisällä. Mahdolliset uusien toimintamuotojen pilotoinnit ja nykyisten laajennukset tehdään vain joko ulkopuolisella projektirahoituksella ja -henkilöstöllä tai nykyisiä tehtäviä vähentämällä.

Kaupunginkirjasto käyttää ulkopuolisen rahoituksen valtaosin valtakunnallisten keskuskirjastotehtävien hoitamiseen, joiden lisäksi toteutetaan kokeiluja ja pilotointeja.

Hankinta- ja kilpailuttamisosaaminen palveluhankinnoissa (4.1.2)

Tarkastuslautakunta toteaa useita riskikohtia virastojen hankintaprosesseissa. Tarkastuslautakunta myös huomauttaa, että joitain jo 2008 päätettyjä parannusprosesseja ei ole saatettu loppuun.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen hankintaosaamista on parannettu koulutuksin. Pienten ja keskisuurten virastojen hankintojen keskittäminen hankintakeskukseen on varmasti kannustettava asia ainakin tavarahankinnoissa. Kulttuurikeskuksen oman kokemuksen mukaan eniten apua tarvittaisiin tietojärjestelmähankinnoissa, joissa asiantuntevaa tukea olisi saatava jo määrittelyvaiheessa.

Kaupunginkirjaston uutta materiaalia ovat e-aineistot, joiden hankintaprosessi edellyttää huomattavasti opiskelua.

Virastojen tietojärjestelmähankkeet (4.1.3)

Tarkastuslautakunta toteaa, että järjestelmähankinnoissa ei aina tehdä kustannusten ja hyötyjen arviointeja ja että liian usein hankinta tehdään ilman toimittajariippumattomuuden vaatimusta.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen ainoa oma tietojärjestelmä on toimintaa ohjaava Elis-järjestelmä, jota liikuntavirasto käyttää Leevi-versiona. Järjestelmä toteuttaa tarkastuslautakunnan molemmat esiin nostamat epäkohdat. Kustannusten ja hyötyjen arviointiin ei aikoinaan ole lähdetty, koska sitä ei silloin edellytetty. Kyseessä on myös useita vuosia käytössä ollut järjestelmä, johon viime vuosina kohdistuneet hankinnat ovat olleet vain versiopäivityksiä. Toimittajariippuvuus on asia, joka korjaantuisi vain kokonaan uuden järjestelmän hankinnan yhteydessä. Tästä ei ole tehty hyötyjen ja kustannusten arviointia, joten on mahdoton sanoa kannattaisiko tähän lähteä.

Kulttuurikeskus käyttää kaupungin yhteistä avustusten hakemisen ja käsittelyn sähköistä järjestelmää. Vain yhtenä käyttäjänä monesta ja

näkemättä hankinnan kustannusten ja hyötyjen arviointia on vaikea arvioida järjestelmää kokonaisuutena. Saadun hakijapalautteen ja kertyneen käyttökokemuksen perusteella järjestelmää on kuitenkin vaikea kehua. Mikäli järjestelmä toteuttaa toimittajariippumattomuuden periaatteen, kannattanee jatkokehittämisessä käyttää alkuperäisestä poikkeavaa toimittajaa.

Kaupunginkirjasto päivitti vuonna 2013 yhdessä muiden Helmet-kirjastojen kanssa perustyökalunsa eli kirjastojärjestelmän. Ratkaisu arvioitiin tässä tapauksessa parhaaksi perustuen alan hyvään tuntemukseen.

Kaupunginkirjastossa seurataan kirjastojärjestelmien kehitystä aktiivisesti. Järjestelmien kehitys on vaiheessa, jossa vaihtoa ei kannata toteuttaa. Suomessa on meneillään kaksi tärkeää seurattavaa hanketta (Koha/Joensuu, Uusi kirjastojärjestelmä/kaikki kirjastosektorit), joiden kokemukset on selvitettävä ennen kuin HelMetin kaltainen maan isoin yleisten kirjastojen yhteenliittymä käynnistää järjestelmän vaihtoa.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kulttuuri- ja kirjastolautakunta.pdf](#)

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tarkastuslautakunta hyväksyi 16.4.2014 (§ 43) arviointikertomuksen vuodelta 2013.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt 21.5.2014 mennessä kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausuntoa kertomuksen kohdista 2.2, 3.2 ja 4.1.2-3. Lausunto pyydetään osoittamaan tarkastuslautakunnalle.

Helsingin kaupungin hallinnon ja talouden tarkastussäännön 8.1 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tulee laatia kaupunginvaltuuston

13.5.2014

asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta arviointikertomus valtuustolle. Kertomuksesta tulee hankkia tarkastussäännön 8.2 §:n mukaisesti kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot valtuustolle toimitettaviksi.

Arviointikertomus kokonaisuudessaan on tämän asian oheismateriaalina.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

1 [Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kulttuuri- ja kirjastolautakunta.pdf](#)

Oheismateriaali

1 [Arviointikertomus 2013 \(Talk hyväksynyt 16.4.2014\)](#)